

Testas Nr. 25

XXV. Perskaitykite tekstą ir atsakykite į klausimus.

G. A. Biurgeris „Baronas Miunhauzenas“

Šit per vieną medžioklės iškylą priėjau ežerą, po kurį plaukiojo kelios dešimtys laukinių ančių. Jos laikėsi tolokai nuo viena kitos, ir aš, jei būčiau šovęs, tebūčiau galėjęs nudėti ne daugiau kaip vieną. Parako turėjau vos vienam šūviui, ir tas pats buvo užtaisytas šautuve. Tuo tarpu aš labai norėjau visų ančių, nes buvau užsikvietęs į vaišes gerų draugų ir pažįstamų. Čia prisiminiau, kad medžioklės krepšyje dar turiu truputį lašinių, likusių nuo įsidėto valgyti kumpio. Ėmiau lašinių kšniuką, ėmiau ilgą šunų vedžiojamą virvytę, dar ją atvijau ir bent keturiskart pailginau. Tada prie jos galo pririšau lašinius ir pasislėpiau tarp meldų ežero pakraštyje. Lašinių masalą numečiau tolokai į vandenį. Vienas malonumas buvo žiūrėti, kaip artimiausioji antis greit greit prisiyrė, lašinius kapt ir prarijo. Kitos antys, pamačiusios, kad pirmoji kažką čiupo, irgi priplaukė artyn. Lašiniai – švelnus daiktas, jie viens du ir išėjo nesuvirškinti lauk. Tada kita antis juos kapt, smakt prarijo, po jos – trečia, ketvirta ir taip toliau. Trumpai sakant, tas lašinių kšniukas perkeliavo kiaurai per visas antis ir nenutrūko. Taip jos visos atsidūrė ant virvelės, suvertos it karoliai ant siūlo. Aš gražiai ištraukiau jas ant kranto, virvelę apsivyniojau keletą kartų aplink pečius ir liemenį ir jau einu sau namo.

Iki namų dar buvo geras gabalas kelio, o nešti tokią daugybę ančių nebuvo itin lengva, ir aš beveik gailėjau per daug jų prigaudęs. Tik šit atsitiko keistas dalykas, iš pradžių įvaręs mane gana keblion padėtin. Mat antys tebebuvo gyvos ir, atsipeikėjusios nuo pirmojo išgąščio, ėmė smarkiai plakti sparnais ir kilti aukštyn, drauge nešdamos ir mane. Čia ne vienam būtų buvę galvosūkiu: ką daryti? Bet aš tuo kaip mokėdamas naudojausi savo labai ir švarko skvernais vairavau mūsų skrydį į namų pusę. Kai atsidūriau tiesiai viršum savo buto, reikėjo nusileisti ir neužsimušti; aš nusukiojau galvas antims vienai po kitos, nusileidau iš lėto, pamažu ir

pataikiau kaip tik į savo namų kaminą, o pro jį – tiesiai ant viryklės, kurioje, laimė, dar nebuvo užkurta ugnis, tik labai išgąsdinau ir nustebinau savo virėją.

1. Kokios rūšies šis tekstas? Argumentai. (2 taškai)

.....

.....

.....

2. Veiksmo vieta. (1 taškas)

.....

.....

3. Pagrindinis veikėjas – pasakotojas. Jo bruožai. (3 taškai)

.....

.....

.....

4. Išvardykite ančių medžiotojo veiksmus. Jų pagrįstumas. (4 taškai)

.....

.....

.....

.....

5. Išiktukų vaidmuo tekste. (2 taškai)

.....

.....

6. Raskite I pastraipos pabaigoje meninės raiškos priemonę ir paaiškinkite jos prasmę. (2 taškai)

.....

.....

.....

7. Pagal įvykius suskirstykite tekstą į atskiras dalis ir sugalvokite joms pavadinimus. (4 taškai)

.....

.....

.....

.....

.....

8. Nurodykite veiksmo kulminaciją. (1 taškas)

.....

.....

9. Pakomentuokite, kaip kinta veiksmo erdvė. Jos santykis su įvykiais. (2 taškai)

.....

.....

.....

10. Ar medžiotojo nuotyčiai jus įtikino? Kodėl? (2 taškai)

Taškai	8 – 12	13 – 14	15 – 16	17 – 18	19	20 – 21	22 – 23
Pažymys	4	5	6	7	8	9	10

Testas Nr. 26

XXVI. Perskaitykite tekstą ir atsakykite į klausimus.

D. Defo „Robinzonas Kruzas“

Aš labai niūriai vaizdavausi savo padėtį. Audros nublokštas į negyvenamą salą, toli nuo mūsų planuoto kelio, už kelių šimtų lygų nuo laivų kelių, turėjau rimtą pagrindą manyti, kad dangus man lėmė visiškai vienišam baigti savo gyvenimą šioje liūdnoje vietovėje. Gausios ašaros tryško man iš akių, kai šitaip galvojau. Kartais imdavau ginčytis pats su savimi, kodėl apvaizda šitaip visiškai sužlugdo savo tvarinius, palieka juos visiškai nelaimingus, apleistus, nusivylusius, jog vargu ar galima būti dėkingam už tokį gyvenimą.

Bet vidinis balsas visuomet sustabdydavo tas mintis ir imdavo man priekaištauti. Ypač prisimenu vieną tokią dieną. Vaikščiodamas jūros krantu su šautuvu rankose, aš daug galvojau apie dabartinę savo būklę, ir čia protas man viską nušvietė kitaip.

„Taip, – tarė šis balsas, – tavo būklė nepavydėtina, tai tiesa, bet prašau prisiminti, kur yra kiti tavo draugai. Argi jūsų ne vienuolika susėdo į valtį? Kur yra tie dešimt? Kodėl ne jie išsigelbėjo ir ne tu žuvai? Kodėl tu buvai išskirtas? Ar geriau čia, ar ten? – Ir aš pažvelgiau į jūrą. – Bet kurį blogį reikia vertinti, neužmirštant ir to gero, kuris jame glūdi, ir atsimenant dar blogesnius dalykus, kurie gali mus ištikti“.

Čia aš ir vėl pagalvojau, kaip gerai esu viskuo apsirūpinęs ir kokia galėjo būti mano padėtis, jei bangos nebūtų nustūmusios laivo (o čia šansai buvo vienas prieš šimtą tūkstančių) nuo tos seklumos, kur jis iš pradžių įstrigo, ir prinešusios jį taip arti prie kranto, jog aš spėjau iš jo pasiimti visus tuos daiktus. Kas būtų man, jeigu turėčiau gyventi saloje tokiomis sąlygomis, kokiomis čia praleidau pirmąją naktį, – be pastogės, be maisto, be jokių įrankių ir be galimybių juos įsigyti ar pasigaminti? „Ypač, – garsiai samprotavau pats su savimi, – ką būčiau veikęs be šautuvo, be šaudmenų, be jokių įrankių, be drabužių, patalo, palapinės, be priemonių kitai kokia pastogei pasidaryti?“ O dabar aš turėjau viso to pakankamai ir galėjau lengvai viskuo apsirūpinti. Aš be baimės žvelgiau į ateitį, nes žinojau, kad išsibaigus mano šaudmenims, galėsiu išsiversti ir be šautuvo. Be jokių didesnių stygių gana pakenčiamai galėsiu leisti savo dienas iki pat mirties, nes iš pat pradžių numačiau, kaip apsirūpinsiu tada, kai ne tik išsibaigs mano šaudmenys, bet ir kai pradės blogėti mano sveikata bei silpnėti jėgos.

1. Pasakotojo savijauta I pastraipoje. Priežastys – situacija. (2 taškai)

2. Vidinio konflikto užuomazga. Paaiškinkite jausmų ir proto sandūrą. (2 taškai)

3. Aptarkite III pastraipos mintis ir meninę raišką. Koks pasakotojo bruožas išryškėja? (4 taškai)

4. Suformuluokite (ar pacituokite) III pastraipos pagrindinę mintį. (1 taškas)

5. Kodėl pasikeičia pasakotojo savijauta? Kokias likimo dovanas jis suvokia? (3 taškai)

6. Ką paryškina pradinės ir dabarties situacijos gretinimas? Kokia stilistinė priemonė autorius tai perteikia? (2 taškai)

7. Kas nelaimėliui teikia optimizmo? Išvardykite pasakotojo bruožus. (1 taškas)

8. Klausimu suformuluokite ištraukos problemą. (3 taškai)

9. Parašykite rašinėlį „Kaip aš įsikurčiau negyvenamoj saloj?“ (10 taškų)

Taškai	8 – 12	13 – 15	16 – 19	20 – 22	23 – 24	25 – 26	27 – 28
Pažymys	4	5	6	7	8	9	10

Testas Nr. 27

XXVII. Perskaitykite tekstą ir atsakykite į klausimus.

A. K. Doilis „Užrašai apie Šerloką Holmsą“

Tik man atvykus, vieną vakarą papietavę gurkšnojome portveiną, ir jaunasis Trevoras ėmė kalbėti apie mano pastabumą ir sugebėjimą, remiantis detalėmis, daryti išvadas; tą savo sistemą jau buvau sukūręs, tik jos svarbos tolesniame savo gyvenime dar nenumačiau. Senis, matyt, pamanė, kad sūnus kiek perdeda pasakodamas apie vieną kitą mano darbėlį.

– Žinote ką, pone Holmsai, – geraširdiškai juokdamasis pasakė jis. – Štai jums puikus atvejis parodyti savo sugebėjimus. Ką jūs galite pasakyti apie mane, remdamasis savo metodu?

– Deja, ne per daugiausia, – atsakiau. – Na, galiu pasakyti, kad per pastaruosius dvylika mėnesių jūs baiminotės užpuolimo.

Iš jo veido pranyko juokas, nustebęs jis išvertė į mane akis.

– Ką gi, tai tiesa, – pasakė jis. – Žinai, Viktorai, – jis pasisuko į sūnų, – kai mes išvaikėme tą gaują brankonierių, jie prisiekė atkeršysią mums, ir ponas Edvardas Holis iš tiesų buvo užpultas. Nuo tada aš visą laiką saugojaus, bet supratimo neturiu, kaip jūs apie tai sužinojote.

– Jūs turite labai gražią lazda, – atsakiau. – Iš įrašo matyti, kad ją nešiojate ne ilgiau kaip metus, bet pasistengėte pragręžti jos viršūnę ir įpylėte į skylę lydyto švino – pasidarėte grėsmingą ginklą. Turbūt nebūtumėte ėmęsis tokio atsargumo, jei jums nebūtų grėsęs pavojus.

– Kas dar? – vėl šypsodamasis paklausė jis.

– Jaunystėje jūs daug boksavotės.

– Teisybė. Iš ko spėjate? Ar kad nosis kiek sukreivinta?

– Ne, – atsakiau. – Tai išduoda ausys – kiek priplotos ir pastorėjusios.

– O dar kas?

– Gerokai esate kasęs – suragėję delnai.

– Visą turtą užsidirbau aukso kasyklose.

– Buvote Naujoje Zelandijoje.

– Irgi teisybė.

– Lankėtės Japonijoje.

– Atspėjote.

– Palaikėte labai artimus ryšius su žmogumi, kurio inicialai Dž.A., o paskui labai norėjote jį pamiršti.

Ponas Trevoras lėtai atsistojo, įrėmė pastėrusias dideles melsvas akis į mane, ir tik brinkt ant stalo veidu į išbarstytus riešutų kevalus, – matyt, neteko sąmonės. Galite, Votsonai, įsivaizduoti, kaip mudu su Viktoru apstulbome. Laimė, jis greitai atsitokėjo, nes, mums atsegus apykaklę ir apšlaksčius vandenių veidą, kartą kitą atsidusęs, atsisėdo.

– Ak, vaikinai, – pratarė jis, per jėgą šypsodamasis, – tikiuosi, kad labai neišgąsdinau jūsų. Iš pažiūros esu stiprus, o širdis šlubuoja, ir nedaug tereikia man nuo koto nuvirsti. Nežinau, pone Holmsai, kaip jūs tai sugebate, bet man regis, kad visi sekliai, kurie dirba pasikliaudami tik faktais ir vaizduote, – vaikai palyginti su jumis. Seklio profesija – tai jūsų gyvenimo pašaukimas, pone, galite patikėti žmogumi, šio bei to mačiusiu pasaulyje.

1. Suformuluokite dialogo temą. (1 taškas)

.....

.....

2. Kas yra šio pokalbio dalyviai? (1 taškas)

.....

.....

3. Ką skaitytojas sužino iš I pastraipos? (3 taškai)

.....

.....

.....

4. Nurodykite pokalbio intrigą. (1 taškas)

.....

.....

5. Pokalbio kulminacija. (1 taškas)

.....

.....

6. Kaip kinta senojo Trevoro reakcija ir savijauta? Kodėl? (3 taškai)

.....

.....

.....

7. Kokie dar veikėjai minimi pasakojime? (1 taškas)

.....

.....

8. Raskite epitetus ir išiktuką priešpaskutinėje pastraipoje. Paaiškinkite jų stilistinę reikšmę. (4 taškai)

.....

.....

.....

.....

9. Kokia paskutinės pastraipos pagrindinė mintis? (1 taškas)

.....

.....

10. Ką esate skaitę apie Šerloką Holmsą? Ar jus domina seklio profesija? (3 taškai)

.....

.....

.....

Taškai	6 – 7	8 – 10	11 – 12	13 – 14	15 – 16	17	18 – 19
Pažymys	4	5	6	7	8	9	10

25 TESTAS

1. Pasakojimas. Epizode detaliau papasakoti vieno medžiotojo nuotyčiai.
2. Paežerė ir kelias iki namų.
3. Sumanus egoistas, vaišingas, kantrus žmogus, randa išeitį iš keblios padėties.
4. Pailgina virvytę, pririša lašinius, numeta masalą į vandenį, pasislepia tarp meldų, ištraukia suvertas antis ant kranto, apsiuvynioja aplink pečius bei liemenį ir traukia namo. Vėliau nusukioja antims galvas... Veiksmai tikslingi, apgalvoti, įtikinantys.
5. Ištiktukai pagyvina pasakojimą, sudomina skaitytoją.
6. Palyginimas taikliai apibūdina suvertų ančių situaciją.
7. Siūlau gal 3 dalis (situacija prie ežero, pasiruošimas medžioklei ir kelionė namo).
8. Kilimas į padanges su antimis.
9. Pradžioj konkreti apibrėžta (prie ežero), vėliau kintanti, neapibrėžta (skrydis į namų pusę) ir vėl uždara – namų kaminas. Erdvė atitinka vaizduojamus įvykius.
10. Atsako mokiniai.

26 TESTAS

1. Niūri, liūdna, beviltiška. Aplinka – negyvenama sala už kelių šimtų lygų nuo laivų kelių.
2. Proto balsas privertė džiaugtis, kad liko gyvas, išsigelbėjo, kad iš laivo pasiėmė reikalingus daiktus ir pan. Nuotaika šviesėjo.
3. Pasakotojo likimo apmąstymas, lyginimas su 10 – ties žuvusių retoriniais klausimais. Tai mąstantis, situaciją suvokiantis žmogus.
4. Tinka paskutinis sakiny.
5. Kad gyvas, sveikas, turi šautuvą, šaudmenų, įrankių, drabužių, palapinių.
6. Kad dabarties situacija nėra tragiška ir beviltiška. Retoriniais klausimais, kuriuose ryškūs išvardijimai.
7. Suvokimas, kad pakenčiamai galės leisti savo dienas iki pat mirties. Praktiškumas, įžvalgumas, orientacija į ateitį.
8. Ko žmogui reikia, kad jis išgyventų negyvenamoj saloj?
9. Rašinėlis.

27 TESTAS

1. Pono Holmsio spėjimai apie senojo Trevoro gyvenimą praeityje.
2. Senasis Trevoras ir Holmsas.
3. Jaunasis Trevoras yra puikios nuomonės apie seklio Holmsio darbą, tik tuo dar neįtikinęs savo tėvo.
4. Intriguoja Holmsio gebėjimas įvardyti galimo užpuolimo baime, spėjimas apie Trevoro darbus praeityje ir kt.
5. III nuo galo pastraipoj.
6. Gyvai reaguoja į kiekvieno klausimo teisingą atsakymą, kol nualpsta sužavėtas šio seklio genialumu.
7. Jaunasis Trevoras, sūnus Viktoras, Vatsonas.
8. „Pastėrusias dideles akis; brinkt“. Paryškina susidariusią situaciją, netikėtumą, įtampą.
9. Seklio profesija, kaip ir kitos, reikalinga ir šauni, kai dirbama iš pašaukimo.